

Clypeus Theologiæ Thomisticæ

In Tres Partes Divisus, Et Quinque Voluminibus Comprehensus

Tractatus de Sacramentis in genere, de Baptismo, de Confirmatione, de
Eucharistia, de Pœnitentia, de Extrema-Vnctione, de Ordine & de
Matrimonio

Gonet, Jean-Baptiste

Coloniae Agrippinae, 1671

Disp. I. De ordine in communi,

[urn:nbn:de:hbz:466:1-77185](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-77185)

mius Rege sedentem. Quanquam enim nobis admirandus videatur regius thronus, ob gemmas; tamen rerum terrenarum administrationem sortitum est: verum Sacerdoti thronus in cœlis collocatus est, & de cœlestibus rebus pronuntiandi habet auctoritatem. Quis hæc dicit? ipse cœlorum Rex: *Quæcumque solaveritis super terram, erunt soluta & in cœlis.* Quid cum hoc honore conferri possit? A terra iudicandi principalem auctoritatem habet cœlum, nam iudex sedet in terra, dominus sequitur servum; & dominus ipsum regale caput Sacerdotum manibus subicit, nos erudiens quod hic Princeps est illo major; siquidem id quod minus est, accipit ab eo benedictionem quod est præstantius. *Hæc præclare Chrysostomus: quibus tum sacerdotis præcipua munera, tum sacerdotalis Ordinis præstantia explicantur. Hæc habuit (AMICE LECTOR) quæ in Ordinis & Sacerdotii commendationem, loco præfationis præmitterem.*

DISPUTATIO PRIMA.

De Ordine in communi.

QUAM rectus doctrinæ ordo postulet, ut ab universalioribus ad particularia descendatur, priusquam de singulis Ordinibus in particulari differamus, aliquid de sacramento Ordinis in communi præmittendum esse censuimus. Unde fit

ARTICULUS UNICUS,

An ordo seu ordinatio qua Ministri Ecclesie initiantur, sit verè & propriè Sacramentum?

NEGANT plerique Novatorum, contententes, sacramentum Ordinis esse merum figmentum, nullamque aliam dari ordinationem in Ecclesia, præter ritum eligendi concionato-rem. Ex quo interunt, eum qui non concionatur non esse verum Sacerdotem, sed esse instar hominis picti respectu vivi. Ut hic error refellatur, & veritas Catholica, in Concilio Florentino, Decreto Eugenii, & Tridentino sess. 23. can. 3. sancita ac definita, defendatur & stabilatur, sic.

§. I.

Conclusio affirmativa statuitur.

DICO igitur, Ordinationem quæ Ministri Ecclesie initiantur, esse verè & propriè sacramentum.

Probatur primò: Ad rationem sacramenti tantum requiruntur, nempe quod sit ceremonia sensibilis, permanentiter instituta, habeatque infallibilem promissionem gratiæ, seu quod in eius usu & exercitio gratia infallibiliter conferatur. Sed ordinatio quæ Ministri Ecclesie initiantur, habet hæc tria: Ergo est verè & propriè sacramentum. Major patet, Minor etiam quantum ad primam & secundam partem manifesta videtur. In primis enim quod hæc ordinatio sit aliquod fi-

gnum sensibile, patet experientia. Ordo enim semper in Ecclesia fuit collatus per signum aliquod sensibile & externum, puta per impositionem manuum. Unde Actuum 14. pro eo quod de Paulo & Barnaba legitur in vulgata versione: *Cum constituisset illis per singulas Ecclesias Presbyteros*, in textu Græco habetur, *Presbyteros* & apud Græcos Ministrorum ordinatio vocatur *χρησμός* vel *χρησμός* id est *num extensus*, vel *manuum impositio*. Nec obstat quod in contrarium obicitur in initio, nempe Apostolos fuisse à Christo ordinatos sine ritu externo: Tum quia potentia Christi non est sacramentis alligata, atque adeo poterat Apostolus suos sine sacramento ordinare: Tum etiam, qui non sine verbis dedit eis potestatem conferendi in cena ultima, Luca 22. *Hoc facite in meam commemorationem*; & saltem pro signo externo habuit porrectionem panis & calicis consecrati. Deinde quod ritus ille iniciandi Ecclesie Ministros, constanter & permanentiter constitutus, patet ex usu constanti Apostolorum, & constanti praxi Ecclesie.

Solum ergo demonstrandum est, infallibilem gratiæ promissionem & collationem huic ceremoniæ & ritui non deesse, quod probò duplici Apostoli testimonio; ait enim 1. ad Timoth. 4. *Noli negligere gratiam quæ in te est, quæ data est tibi cum prophetia, cum impositione manuum presbyterij.* Ubi per Presbyterium intelligit vel cœtum Presbyterorum, qui cum Episcopo imponunt manus supra caput illius qui ordinatur in Presbyterium: vel potius cœtum Episcoporum à quibus Timotheus fuerat ordinatus Episcopus, per manus impositionem. Item 2. ad Timoth. 1. ait idem Apostolus: *Admonere te, ut resuscites gratiam Dei, quæ est in te, per impositionem manuum mearum.* En Symbolum sensibile, manuum impositio, per quam Presbyterium conferebatur, & simul gratia quæ per illud dabatur. Quod testimonium adeò videtur manifestum, ut eo convictus Calvinus, tandem confessus fuerit fateri Presbyteratum esse verum sacramentum.

mentum. Nam lib. Instit. cap. 19. num. 28. hæc scribit: *Quantum ad verum Presbyteri munus attingit; quod ore Christi nobis est commendatum, libentes eo loco habeo. Illis enim ceremonia est, primùm ex Scriptura sumpta, deinde quam non esse inanem, nec supervacuum, sed fidele spiritalis gratia symbolum, testatur Paulus. Et numero 13, subdit, id quod dixit duo tantum esse sacramenta, Baptismum & Eucharistiam, intelligendum esse de sacramentis, quæ fidelibus omnibus sunt communia. Unde Calvinista Galli, qui art. 35. Confessionis suæ, negant Ordinationem esse verum sacramentum, non solum ab Ecclesia, sed ab ipso etiam Calvino, Duce suo & Antesignano, apertè dissentiant.*

Nec valet quod ad tam evidentia Scripturæ testimonia respondent, nimirum impositionem illam manuum fuisse aliquam ceremoniam, quæ Apostoli utebantur, cum Deo aliquem commendabant, & orabant pro illo. Hoc enim fallum esse patet ex cautela quam in alia manu impositione adhibebant Apostoli, non enim cuius se se offerenti manus imponebant, sed post diligens examen, & probatam vitam, ne scilicet incapaces, vel indignum ordinarent. Unde Paulus Timotheo Episcopo Epist. 1. c. 5. *Manus cito nemini imponas, neque communica veris peccatis alienis: Quamvis autem quis pro peccatore oraret, non propterea ejus peccatis communicaret; nec tanta fuisset adhibenda cautela, ad orandum pro illo, ut pater. Ergo &c.*

Frivola etiam est alia responsio, quæ tam apra Scripturæ testimonia conatur eludere, dicendo iis nomine gratiæ, non gratiam gratum facientem, sed gratiam datam intelligi. Nam Apostolus post verba ex secunda Epistola ad Timotheum adducta, subdit: *Non enim dedit nobis Deus spiritum timoris, sed virtutis & dilectionis: Sed spiritus dilectionis est charitas quæ non est sine gratia sanctificante: Ergo de gratia gratum faciente, non verò de gratia gratis data loquitur Apostolus. Unde Theodoretus ibi ait talem gratiam esse illam, quæ pericula pro pietate non timemus, & Deum cum fervore amamus; & Chrysostomus homil. 1. Hoc est (inquit) gratiam spiritus, quam accipitis ad Ecclesiam institutionem & ad omne religionis obsequium; quippe hanc vel extingueret, vel excitare in nobis est, quod ad gratiam sanctificantem præcipue pertinet, quare inferius, gratiam charitatis appellat.*

Nec obstat quod in primo testimonio mentionem faciat prophetia, quæ est gratia gratis data. Per prophetiam enim intelligit Apostolus, vel revelationem sibi factam de ordinando Timotheo in Episcopum; vel potius divinam & supernaturalem operationem, quæ in ordinatione fuit sanctificatus: simili modo loquendi quo Scriptura miraculosam operationem vocat prophetiam Eccli. 48. ubi mortuum corpus Elisei dicitur propheta esse, id est susceptum hominem mortuum, prout refertur 4. Regum 13. Vel prophetiæ nomine significare voluit formam Sacramenti, seu mysticum sermonem, qui cum impositione manuum adhibetur. Solet enim Paulus omnem divinitus traditum sermonem, aut divinatorum mysteriorum explicationem, appellare prophetiam, ut patet ex 1. Cor. 14. v. 3. 24. & 29.

Probatum secundò conclusio ex Patribus, qui ordinationem Sacramentum esse passim asserunt: Augustinus enim lib. 2. contra Parmenianum cap. 13. sic ait: *Nulla ostenditur causa cur qui*

A *Baptismum amittere non potest, jus dandi amittere possit: utrumque enim Sacramentum est, & quædam consecratione utrumque homini datur: illud cum baptizatur, istud cum ordinatur. Et paulò post, Sacramentum ordinationis appellatur, vel in plurali Sacramenta. Et inferius: Ipsi explicent (inquit) quomodo Sacramentum baptizati non possit amitti, & Sacramentum ordinati possit amitti: si enim utrumque Sacramentum est (quod nemo dubitat) cur illud non amittitur, & illud amittitur? Item libro 1. de Baptismo contra Donatistas capite 1. Sacramentum Baptismi est quod habet qui baptizatur; & Sacramentum dandi Baptismi est quod habet qui ordinatur. Et lib. de bono conjugali cap. 24. ordinationem Sacramentum ordinationis, & Sacramentum Domini vocat, Et S. Leo Epist. 81. quam Dioscoro scribit cap. 1. de ordinatione loquens. Intelligamus (inquit) quantà devotione curandum sit, ne tantæ benedictionis Sacramentum negligenter videatur impletum. Et Epist. 87. ad Episcopos Africanos cap. 1. contra illegitimè ordinos sic invehitur: *Quis audeat dissimulare quod in tanti Sacramenti perpetratur injuriam?**

B Denique Gregorius Magnus libro 4. in libros Regum cap. 4. explicans illud ex libro primo Regum: *Tulit Samuel lenticulam olei; hæc habet: In hac unctio exprimitur quod in sancta Ecclesia nunc etiam materialiter exhibetur, quia qui in calamine ponitur, Sacramenta suscipit unctiois: Quia verò ipsa unctio Sacramentum est, is qui promovetur, bene foris ungitur, sicut virtute Sacramenti roboretur.*

C Nec dici potest, SS. Patres de Sacramento improprie dicto locis istis locutos esse, cum affirmant ordinationem non minùs esse Sacramentum, quàm Baptismum; & utriusque æqualiter tribuant quod non possit iterari, neque amitti, quodque sanctificet suscipientem, quod veri Sacramenti proprium est.

Potest insuper conclusio duplici congruentiâ suaderi. Prima insinuat à Florentino in decreto Eugenii: Cùm enim per ordinationem homines fiant sacrorum mysteriorum executores & ministri, conveniens fuit ut in ea acciperent gratiam per quam fierent idonei ad tantum munus exercendum; Deus enim quando ad aliquod munus creaturam destinat, non solà extrinsecà ordinatione, sed intrinsecà virtute efficit illam ad tale munus exercendum aptam: us constat in ordine naturali; in quo Deus per intrinsecas virtutes & inclinationes, rerum naturas adaptat ad fines ad quos destinat consequendos.

D Confirmatur: In Baptismo in quo datur potestas suscipiendi Eucharistiam & alia sacramenta, datur simul gratia ad illa ritè recipienda, & ad vivendum ut Christianum decet: Ergo cùm detur in ordinatione potestas ad conferenda sacramenta, debet pariter in ea dari gratia ad ea ritè administranda, & ad vivendum ut decet Dei ministri, & dispensatorem mysteriorum ejus. Unde Christus Ioan. 20. dans Apostolis potestatem remittendi peccata in Sacramento penitentia, simul insudit Spiritum Sanctum, & ad hoc munus eos sanctificavit dicens: *Accipite Spiritum Sanctum, quorum remisistis peccata, remittuntur eis.*

E Secunda est: Ordinatio Sacerdotum veteris legis fuit verum Sacramentum: Ergo & ordinatio Sacerdotum legis novæ. Consequentia patet, aliàs enim ordinatio Sacerdotum legis antiquæ

fuisse

fuisse perfectior ordinatione Sacerdotum no-
strorum, quod tamen non minus implicat, quam
umbram sive figuram esse quid perfectius refigu-
rata, & corpore. Antecedens verò probatur:
Ordinatio Sacerdotum legis veteris erat ceremo-
nia externa divinitus & permanentiter instituta, nec
non sanctificans legaliter, ut constat ex Scriptura
veteris testamenti: Sed nihil amplius requireba-
tur ad verum Sacramentum legis scriptæ: Ergo
Sacerdotium veteris legis fuit verum Sacramen-
tum.

10. Confirmatur: Sanctitas legalis veteris legis, si-
gnificabat veram sanctitatem dandam in nova
lege, ut docet Apostolus ad Hebræos 10. Ergo sicut
ordinatio veteris legis consistebat in ceremonia
permanenti, quæ legaliter sanctificabat, ita, ut veri-
tas figuræ respondeat, ordinatio novæ legis con-
sistit in ritu permanenti, veram sanctitatem ope-
rante, & consequenter habebit veram & propriam
rationem Sacramenti novæ legis.

§. II.

Solvuntur objectiones hæreticorum.

11. **C**ontra istam conclusionem & veritatem ca-
tholicam obijciunt primò Sectarii: Sacra-
mentum verè & propriè sumptum, ex verbo &
elemento aliquo consistere debet, juxta illud Augu-
stini Tract. 80. in Ioan. *Accedit verbum ad elemen-
tum, & fit sacramentum.* Sed in ordinatione Ecce-
lesiastica nullum applicatur elementum: Ergo illa
non est verè & propriè Sacramentum.

12. Verùm huic argumento jam alibi respondimus,
quod si sermo sit de elemento strictè sumpto, fallax
est Major universaliter sumpta: panis enim & vi-
num, quæ sunt materia Sacramenti Eucharistiæ,
non sunt elementa propriè dicta: si autem ele-
mentum accipitur pro quolibet sensibili, dico il-
lud in Ordine, æquè ac in aliis sacramentis, repe-
riri, ut potè cum ordinatio fiat vel per manuum
impositionem, vel per traditionem alicujus rei
sensibilis.

13. Obijciunt secundo, neque ex Scriptura, neque
ex Patribus ostendi posse, Ordinem esse sacra-
mentum. Sed hoc quàm sit à veritate alienum,
patet ex dictis in prima & secunda probatione
conclusionis, ubi plura Scripturæ & SS. Patrum
testimonia in hujus veritatis confirmationem ad-
duximus. His addi potest Dionysius, qui cap. 5. de
Ecclesiastica Hierarchia, tam clarè docet Ordina-
tionem esse sacramentum, ut Lutherus in libro
de captivitate Babylonica, cap. de Ordine, id ne-
gare nequiverit. Anacletus etiam, quintus à Petro
Summus Pontifex, Epist. 2. de unione Episcopo-
rum sic loquitur: *Omnis sanctificatio constat in
Spiritu Sancto, cujus virtus invisibilis sacro
Chrismate est permixta &c.* Quibus verbis signi-
ficat, Episcopos sanctificari per unktionem Chri-
smaticam quæ consecratur, sicut indeque talem
consecrationem esse verè & propriè sacra-
mentum. Item Innocentius I. Augustini contem-
poraneus Epist. 2. cap. 3. cum dixisset Hæreticos hære-
ticos ad Pœnitentiam receptos non debere ad
pristinam dignitatem restitui, hujus reddens ratio-
nem. *Quoniam (inquit) scienter ab illis recipientes
Baptisma, non recipiunt Spiritum Sanctum, quia
ipsi perfectionem spiritus quam receperant, amiserunt;
nec dari eis plenitudinem possunt, quam maxi-
mè in ordinationibus operatur.* Quibus verbis
apertè declarat, in ordinationibus plenitudinem

A Spiritus sancti, atque adeò gratiam sanctificationem,
communicari; quod haud dubiè ad sacramenti
effectum pertinet. Ex quibus liquet, quàm falso
loco citato affirmet Lutherus, solum Dionysium
citari posse ex antiquis scriptoribus, pro sacra-
mento Ordinis.

Obijciunt tertio. Omne sacramentum ordina-
tur per se ad sanctificationem suscipientium: At-
qui ordinatio per se ad sanctificationem suscipien-
tium non ordinatur, sed potius ad sanctificatio-
nem aliorum: Ergo non est sacramentum.

Respondeo distinguendo Majorem: Omne sa-
cramentum ordinatur per se ad sanctificationem
suscipientium, vel per se primò, vel per se secundo.
B concedo Majorem. Per se primò solum, nego Ma-
jorem. Similiter distinguo Minorem: Ordinatio
non ordinatur ad sanctificationem suscipientium,
per se primò, concedo. Per se secundo, nego. Or-
dinatur enim per se secundo ad dignam admini-
strationem sacramentorum: digna autem admi-
nistratio sacramentorum esse non potest, obque
gratia sanctificante ipsum ministrum. Unde Am-
brosius de dignitate Sacerdotali loquens, ait: *Ho-
mo imponit manum, Deus largitur gratiam.* Et Flo-
rentinum in Decreto Eugenii, cum de Ordine lo-
quitur: *Effectus (inquit) est augmentum gratiæ, ut
quis sit idoneus minister.*

C Ex dictis colligitur primò, quod sicut in aliis
sacramentis tria distingui solent, nempe id quod
est sacramentum tantum, id quod est res tantum,
& id quod est res & sacramentum simul; ita & in
istò hæc tria reperiantur. Sacramentum tantum
est res externa & sensibilis ceremonia, quæ in or-
dinatione adhibetur. Res tantum est gratia san-
ctificans, quæ per illam confertur. Res & sacra-
mentum simul, est character, qui per rem exte-
riam, & sensibilem significatur, & simul gratiam
sanctificantem significat, ut in Tractatu de Sacra-
mentis in communi declaravimus.

Colligitur secundo, Sacramentum Ordinis
posse defini, seu describi: Ordo seu Ordinatio
est sacra ceremonia, quæ traditur potestati spiri-
tuali alicujus ministerii exercendi, simulque gratia
sanctificans ad illud rite & convenienter exercendum.
Cujus definitionis particule satis perspicue ma-
nent ex dictis, vel cum Magistro lectionarum sic
potest brevius defini: *Ordo est signaculum quod-
dam quo spiritualis potestas traditur ordinato.* Quam
definitionem refert & approbat S. Thomas hic
quæst. 34. art. 2.

DISPUTATIO II.

De singulis Ordinibus in particulari.

D^Esputatione præcedenti egimus de Ordine
in communi, & ordinationem aliquè esse
verè & propriè sacramentum, ostendimus
nunc de singulis Ordinibus in particulari differen-
dum est, ac declarandum, an septem illi Ordines
qui communiter recensentur, sint sacramenta im-
mediatè à Christo instituta; & quænam sit lingue-
lorum Ordinum materia & forma.